

WYMAGANIA EDUKACYJNE – ZAKRES TREŚCI PROGRAMOWYCH KLASA I po szkole podstawowej ZAKRES PODSTAWOWY

2020/2021

WIADOMOŚCI O EPOCE

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Określa ramy czasowe i genezę nazwy epoki: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie;</p> <p>Wymienia głównych reprezentantów omawianych kierunków literackich i artystycznych.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Wymienia najważniejsze wydarzenia historyczne decydujące o charakterze epoki: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie;</p> <p>Przyporządkuje dany tekst kultury do określonego kierunku.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Wymienia głównych przedstawicieli życia artystycznego epoki (zagranicznych i polskich) starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Wymienia głównych przedstawicieli życia artystycznego epoki (zagranicznych i polskich), określając ich wpływ na kulturę epoki (starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie), zna przykłady nawiązań i kontekstów literackich.</p>
umiejętności	<p>Przyporządkowuje dany tekst kultury do danej epoki: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie.</p> <p>Dokonuje podstawowej analizy dzieła kultury.</p>	<p>Podaje definicję kierunków literackich i artystycznych. Dokonuje podstawowej analizy tekstów kultury</p>	<p>Wymienia przedstawicieli kierunków filozoficznych ;</p> <p>Potrafi powiązać motywy i tematy z właściwą epoką starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie.</p> <p>Analizuje tekst kultury, wskazując elementy charakterystyczne dla estetyki epoki.</p>	<p>Wyjaśnia istotę filozofii decydujących o charakterze epoki: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie;</p> <p>Wykazuje związki między filozofią a literaturą i sztuką;</p> <p>Omawia zależności między literaturą różnych epok: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie (uwzględnia inspiracje, konteksty).</p> <p>Szczegółowo analizuje tekst kultury, wskazując elementy charakterystyczne dla estetyki epoki.</p>

LIRYKA

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Zna podstawowe figury stylistyczne (epitet, metafora porównanie) : Horacy – wybrane utwory, Bogurodzica, „Lament Świętokrzyski” w kontekście poezji średniowiecznej, , Rozmowa Mistrza Polikarpa ze</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna genezę utworu;</p> <p>Podaje definicje gatunków lirycznych;</p> <p>Zna podstawowe kategorie liryczne (kreacje podmiotu lirycznego, typy liryki, sytuacje liryczne) według załączonych pomocy: Horacy – wybrane utwory, Bogurodzica, „Lament Świętokrzyski” w</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna wszystkie wymagane w programie figury stylistyczne;</p> <p>Zna podstawowe kategorie liryczne (kreacje podmiotu lirycznego, typy liryki, sytuacje liryczne). : Horacy – wybrane utwory, Bogurodzica, „Lament Świętokrzyski” w kontekście poezji średniowiecznej, ,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy;</p> <p>Funkcjonalnie wykorzystuje najważniejsze cytaty: Horacy – wybrane utwory, Bogurodzica, „Lament Świętokrzyski” w kontekście poezji średniowiecznej, , Rozmowa</p>

	<i>Śmiercią</i> (fragmenty), Jan Kochanowski – fraszki, pieśni i treny (wybór ¹), Mikołaj Sęp-Szarzyński – wybór wierszy, Daniel Naborowski – wybór wierszy, Jan Andrzej Morsztyn , - wybór, Ignacy Krasicki – <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> , satyry (wybór), Franciszek Karpiński , sielanki, liryka religijna - wybór	kontekście poezji średniowiecznej, , <i>Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> (fragmenty), Jan Kochanowski – fraszki, pieśni i treny (wybór), Mikołaj Sęp-Szarzyński – wybór wierszy, Daniel Naborowski – wybór wierszy, Jan Andrzej Morsztyn , - wybór, Ignacy Krasicki – <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> , satyry (wybór), Franciszek Karpiński , sielanki, liryka religijna - wybór	<i>Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> (fragmenty), Jan Kochanowski – fraszki, pieśni i treny (wybór), Mikołaj Sęp-Szarzyński – wybór wierszy , Daniel Naborowski – wybór wierszy , Jan Andrzej Morsztyn, - wybór , Ignacy Krasicki – <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> , satyry (wybór), Franciszek Karpiński, sielanki, liryka religijna - wybór	<i>Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> (fragmenty), Jan Kochanowski – fraszki, pieśni i treny (wybór), Mikołaj Sęp-Szarzyński – wybór wierszy, Daniel Naborowski – wybór wierszy, Jan Andrzej Morsztyn , - wybór, Ignacy Krasicki – <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> , satyry (wybór), Franciszek Karpiński , sielanki, liryka religijna - wybór
umiejętności	Dostrzega podstawowe elementy konstrukcji wiersza; Wskazuje podstawowe środki stylistyczne; Odczytuje tekst na poziomie znaczeń dosłownych: Horacy – wybrane utwory, <i>Bogurodzica</i> ”, „ <i>Lament Świętokrzyski</i> ” w kontekście poezji średniowiecznej, , <i>Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> (fragmenty), Jan Kochanowski – fraszki, pieśni i treny (wybór), Mikołaj Sęp-Szarzyński – wybór wierszy, Daniel Naborowski – wybór wierszy, Jan Andrzej Morsztyn , - wybór, Ignacy Krasicki – <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> , satyry (wybór), Franciszek Karpiński , sielanki, liryka religijna - wybór	Rozpoznaje gatunki liryczne Dostrzega ważne dla struktury wiersza kategorie liryczne; Odnosi się do tytułu, motta, incipitu; Dostrzega najprostsze konteksty interpretacyjne: Horacy – wybrane utwory, <i>Bogurodzica</i> ”, „ <i>Lament Świętokrzyski</i> ” w kontekście poezji średniowiecznej, , <i>Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> (fragmenty), Jan Kochanowski – fraszki, pieśni i treny (wybór), Mikołaj Sęp-Szarzyński – wybór wierszy, Daniel Naborowski – wybór wierszy, Jan Andrzej Morsztyn , - wybór, Ignacy Krasicki – <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> , satyry (wybór), Franciszek Karpiński , sielanki, liryka religijna - wybór	Formułuje własne opinie, refleksje o tekście; Umieszcza utwór w kontekstach interpretacyjnych; (np. historycznym, filozoficznym, literackim); Odczytuje tekst na poziomie znaczeń metaforycznych; Określa ideę, przesłanie utworu; Wskazuje środki stylistyczne: Horacy – wybrane utwory , <i>Bogurodzica</i> ”, „ <i>Lament Świętokrzyski</i> ” w kontekście poezji średniowiecznej, , <i>Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> (fragmenty), Jan Kochanowski – fraszki, pieśni i treny (wybór), Mikołaj Sęp-Szarzyński – wybór wierszy , Daniel Naborowski – wybór wierszy , Jan Andrzej Morsztyn, - wybór , Ignacy Krasicki – <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> , satyry (wybór), Franciszek Karpiński, sielanki, liryka religijna - wybór	Formułuje trafne wnioski interpretacyjne; Swobodnie posługuje się pojęciami z zakresu poetyki; Określa funkcje środków stylistycznych w utworze; Określa funkcję języka w tekście; Komentuje znaczenie tytułu, motta, incipitu; Analizuje strukturę wiersza w związku z jego treścią; Formułuje wnioski interpretacyjne Dokonuje analizy porównawczej: Horacy – wybrane utwory, <i>Bogurodzica</i> ”, „ <i>Lament Świętokrzyski</i> ” w kontekście poezji średniowiecznej, , <i>Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> (fragmenty), Jan Kochanowski – fraszki, pieśni i treny (wybór), Mikołaj Sęp-Szarzyński – wybór wierszy, Daniel Naborowski – wybór wierszy, Jan Andrzej Morsztyn , - wybór, Ignacy Krasicki – <i>Hymn do miłości ojczyzny</i> , satyry (wybór), Franciszek Karpiński , sielanki, liryka religijna - wybór).

EPIKA

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

¹ Wybór tekstów (*wybór*) w całym dokumencie oznacza wybór zamieszczony w podręczniku języka polskiego dla klasy pierwszej *Ponad słowami* cz. 1.1. i 1.2., poziom podstawowy.

	Zna (przybliżony) czas powstania utworu; Określa przynależność utworu do epoki: Homer, Iliada i Odyseja (fragmenty), wybrane mity i fr. Biblii, Legenda o świętym Aleksym, Kwiatki świętego Franciszka (fragmenty), Pieśń o Rolandzie , Gall Anonim Kronika Polska (fragmenty), Dante Alighieri, Boska Komedia , Piotr Skarga Kazania sejmowe , (fragmenty) Jan Chryzostom Pasek, Pamiętniki (fragmenty z podręcznika)	Zna genezę utworu; Podaje definicje gatunków epickich Zna cechy różnych gatunków epickich: Homer, Iliada i Odyseja (fragmenty), wybrane mity i fr. Biblii, Legenda o świętym Aleksym, Kwiatki świętego Franciszka (fragmenty), Pieśń o Rolandzie , Gall Anonim Kronika Polska (fragmenty), Dante Alighieri, Boska Komedia , Piotr Skarga Kazania sejmowe , (fragmenty) Jan Chryzostom Pasek, Pamiętniki (fragmenty z podręcznika)	Zna dokładną genezę utworu; Podaje precyzyjne definicje gatunków epickich Zna cechy różnych gatunków epickich: Homer, Iliada i Odyseja (fragmenty), wybrane mity i fr. Biblii, Legenda o świętym Aleksym, Kwiatki świętego Franciszka (fragmenty), Pieśń o Rolandzie, Gall Anonim Kronika Polska (fragmenty), Dante Alighieri, Boska Komedia, Piotr Skarga Kazania sejmowe, (fragmenty) Jan Chryzostom Pasek, Pamiętniki (fragmenty z podręcznika)	Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy; Funkcjonalnie wykorzystuje najważniejsze cytaty: Homer, Iliada i Odyseja (fragmenty), wybrane mity i fr. Biblii, Legenda o świętym Aleksym, Kwiatki świętego Franciszka (fragmenty), Pieśń o Rolandzie , Gall Anonim Kronika Polska (fragmenty), Dante Alighieri, Boska Komedia , Piotr Skarga Kazania sejmowe , (fragmenty) Jan Chryzostom Pasek, Pamiętniki (fragmenty z podręcznika)
umiejętności	Omawia elementy świata przedstawionego w tekście (czas, miejsce, akcję, fabułę); Streszcza główne wątki utworu; Charakteryzuje najważniejszych bohaterów: Homer, Iliada i Odyseja (fragmenty), wybrane mity i fr. Biblii, Legenda o świętym Aleksym, Kwiatki świętego Franciszka (fragmenty), Pieśń o Rolandzie, Gall Anonim Kronika Polska (fragmenty), Dante Alighieri, Boska Komedia, Piotr Skarga Kazania sejmowe, (fragmenty) Jan Chryzostom Pasek, Pamiętniki (fragmenty z podręcznika)	Interpretuje tytuł; Charakteryzuje kompozycję utworu; Ocenia postępowanie bohaterów, wartościuje ich postawę moralną; Znajduje w tekście potrzebne do danego tematu fragmenty; Określa ideę (wymowę) utworu: Homer, Iliada i Odyseja (fragmenty), wybrane mity i fr. Biblii, Legenda o świętym Aleksym, Kwiatki świętego Franciszka (fragmenty), Pieśń o Rolandzie , Gall Anonim Kronika Polska (fragmenty), Dante Alighieri, Boska Komedia , Piotr Skarga Kazania sejmowe , (fragmenty) Jan Chryzostom Pasek, Pamiętniki (fragmenty z podręcznika)).	Wskazuje elementy świata przedstawionego i określa ich funkcję w utworze; Stosuje cytaty; Rozpoznaje cechy języka, stylu, stylizacji; Uzasadnia związek danego tekstu z kierunkiem artystycznym epoki: Homer, Iliada i Odyseja (fragmenty), wybrane mity i fr. Biblii, Legenda o świętym Aleksym, Kwiatki świętego Franciszka (fragmenty), Pieśń o Rolandzie , Gall Anonim Kronika Polska (fragmenty), Dante Alighieri, Boska Komedia , Piotr Skarga Kazania sejmowe , (fragmenty) Jan Chryzostom Pasek, Pamiętniki (fragmenty z podręcznika)	Określa funkcję tła, (np. przyrody), kostiumu historycznego w tekście; Komentuje zastosowane cytaty; Określa stosunek autora do zawartego w dziele problemu (idei); Określa funkcję utworu w epoce; Wskazuje na podobieństwo motywów w różnych dziełach, w różnych epokach; Funkcjonalnie wykorzystuje wybrane cytaty: Homer, Iliada i Odyseja (fragmenty), wybrane mity i fr. Biblii, Legenda o świętym Aleksym, Kwiatki świętego Franciszka (fragmenty), Pieśń o Rolandzie , Gall Anonim Kronika Polska (fragmenty), Dante Alighieri, Boska Komedia , Piotr Skarga Kazania sejmowe , (fragmenty) Jan Chryzostom Pasek, Pamiętniki (fragmenty z podręcznika)

DRAMAT

ocena	dopuszczający	Dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Zna (przybliżony) czas powstania utworu;</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna genezę utworu; Podaje definicje gatunków</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna dokładną genezę utworu; Podaje precyzyjne definicje gatunków</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy;</p>

	Określa przynależność utworu do epoki; Zna wyznaczniki dramatu jako rodzaju literackiego: Sofokles <i>Antygona</i> , Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i> , William Szekspir <i>Makbet</i> , <i>Romeo i Julia</i> , Molier <i>Skąpiec</i>	dramatycznych Zna cechy różnych typów dramatu; Zna elementy strukturalne spektaklu teatralnego (min. scenograf, reżyser, aktor, kompozytor) : Sofokles <i>Antygona</i> , Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i> , William Szekspir <i>Makbet</i> , <i>Romeo i Julia</i> , Molier <i>Skąpiec</i>	dramatycznych Zna cechy różnych typów dramatu; Zna elementy strukturalne spektaklu teatralnego (min. scenograf, reżyser, aktor, kompozytor) : Sofokles <i>Antygona</i> , Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i> , William Szekspir <i>Makbet</i> , <i>Romeo i Julia</i> , Molier <i>Skąpiec</i>	Funkcjonalnie wykorzystuje najważniejsze cytaty: Sofokles <i>Antygona</i> , Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i> , William Szekspir <i>Makbet</i> , <i>Romeo i Julia</i> , Molier <i>Skąpiec</i>
umiejętności	Omawia elementy świata przedstawionego w tekście (czas, miejsce, akcję); Streszcza główne wątki utworu; Charakteryzuje najważniejszych bohaterów Sofokles <i>Antygona</i> , Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i> , William Szekspir <i>Makbet</i> , <i>Romeo i Julia</i> , Molier <i>Skąpiec</i> .	Interpretuje tytuł; Charakteryzuje kompozycję utworu; Ocenia postępowanie bohaterów, wartościuje ich postawę moralną; Znajduje w tekście potrzebne do danego tematu fragmenty; Charakteryzuje strony konfliktów; Ocenia strony konfliktu; Rozumie funkcję didaskaliów; Określa ideę (wymowę) utworu: Sofokles <i>Antygona</i> , Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i> , William Szekspir <i>Makbet</i> , <i>Romeo i Julia</i> , Molier <i>Skąpiec</i>	Wskazuje elementy świata przedstawionego i określa ich funkcję w utworze; Wskazuje wyznaczniki dramatu zgodne z tendencjami epoki; Stosuje cytaty; Rozpoznaje cechy języka, stylu, stylizacji; Uzasadnia związek danego tekstu z kierunkiem artystycznym epoki: Sofokles <i>Antygona</i> , Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i> , William Szekspir <i>Makbet</i> , <i>Romeo i Julia</i> , Molier <i>Skąpiec</i> .	Określa funkcję tła, (np. przyrody), kostiumu historycznego w tekście; Komentuje zastosowane cytaty; Określa stosunek autora do zawartego w dziele problemu (idei); Określa funkcję utworu w epoce; Wskazuje na podobieństwo motywów w różnych dziełach, w różnych epokach; Wskazuje miejsce dramatu w procesie ewolucyjnym tego rodzaju; Funkcjonalnie wykorzystuje wybrane cytaty: Sofokles <i>Antygona</i> , Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i> , William Szekspir <i>Makbet</i> , <i>Romeo i Julia</i> , Molier <i>Skąpiec</i>

** Lektury uzupełniające – obowiązkowo dwie pozycje książkowe w całości lub we fragmentach (do wyboru):

Sofokles, *Król Edyp*

Dzieje Tristana i Izoldy

Giovanni Boccaccio, *Sokół*

Ignacy Krasicki, *Monachomachia* (fragmenty)